

Gezamenlijke verklaring Vlaams-Nederlandse top

5 november 2018, Middelburg

Diplomatieke verklaring | 05-11-2018

De kansen die de Vlaams-Nederlandse samenwerking biedt om de maatschappelijke uitdagingen aan te gaan.

Vandaag vond de 4e Vlaams-Nederlandse top plaats in Middelburg. Deze ontmoetingen op het hoogste politieke niveau tussen Nederland en Vlaanderen vinden sinds 2011 plaats met het oog op het verbreden en verdiepen van de samenwerking op zoveel mogelijk concrete dossiers.

De bijeenkomst vond plaats tegen de achtergrond van maatschappelijke uitdagingen, onder andere op het vlak van energietransitie, mobiliteit, gezondheid en zorg. Deze uitdagingen stoppen niet bij de grens en om die reden is samenwerking cruciaal. Aangezien de samenwerking niet alleen op politiek vlak plaatsvindt, maar juist ook tussen onze samenlevingen, bedrijven, kennisinstellingen en culturele organisaties, nemen ook zij vandaag deel.

Minister-president Rutte en zijn Vlaamse ambtsgenoot Bourgeois bespraken verschillende Europese dossiers, waaronder Brexit. Zowel Nederland als Vlaanderen hechten groot belang aan een brede en diepe samenwerking met het VK waarbij de integriteit van de interne markt wordt gewaarborgd en een gelijk speelveld zoveel mogelijk wordt gegarandeerd. De Minister-presidenten gingen ook in op de klimaatdoelstellingen met het oog op de uitvoering van de Overeenkomst van Parijs. Ook is gesproken over het grensoverschrijdend traject Mol-Weert en tweesporig spoortraject tussen Venlo en de Metropoolregio Rijn – Ruhr (3RX).

De ministers Crevits en Van Engelshoven van Onderwijs hebben gesproken over de samenwerking op onderwijsgebied in het kader van het 'Damesakkoord' uit 2016. De ministers wisselden cijfers uit over studentenstromen en spraken over het lerarentekort. De ministers beschouwen het lerarentekort als een acuut probleem en hebben besloten een ambtelijke taskforce op te zetten. Beide ministers willen ook de samenwerking en kennisdeling tussen Vlaamse en Nederlandse koepelorganisaties van lerarenopleidingen stimuleren. De ministers zijn verheugd over de meerjarige overeenkomst die later dit jaar zal worden gesloten met de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland om jaarlijks € 3,33 miljoen euro ter beschikking te stellen aan de aangesloten scholen. Er wordt ook onderzocht hoe het aanbod Vlaamse cultuur in het lesmateriaal kan worden versterkt. Tijdens de top waren de ministers getuige van de ondertekening van een intentieverklaring tussen de Universiteit Gent en Campus Zeeland over samenwerking rondom maritiem onderzoek. De overeenkomst is een eerste stap in de oprichting van een samenwerkingsplatform voor alle relevante Vlaamse en Nederlandse kenniscentra en overheden rond de stijging van de zeespiegel en fenomenen als verzilting, als gevolg van klimaatverandering.

Tijdens de top in Gent in 2016 kondigden de havenbesturen van Gent en Zeeland Seaports aan zich in te zetten om één havenbedrijf te worden. Per 1 januari 2018 is deze fusie een feit met North Sea Port. Vandaag waren beide CEO's aanwezig bij de top om ons te informeren over hun samenwerking en plannen voor de toekomst.

De fusie van beide havenbedrijven stimuleert ook kringloopprojecten tussen bedrijven in de Kanaalzone Gent-Terneuzen. Het Smart Delta Resources (SDR)-platform, een samenwerking van 11 grote industriële bedrijven in Zuidwest Nederland en Oost-Vlaanderen, heeft hierbij een belangrijke stimulerende rol. Het SDR-platform ondersteunt de onderlinge uitwisseling van reststoffen tussen de bedrijven en draagt bij aan besparing van energie- en grondstoffen en vermindering van CO2 uitstoot. De provincie Oost-Vlaanderen heeft zich vandaag formeel bij dit platform aangesloten. North Sea Port is in gesprek met andere

havenbedrijven over een gezamenlijke aanpak van de grote transitieproblemen waar de deltahavens voor staan.

Vlaanderen en Nederland vormen samen één delta van Rijn, Maas en Schelde, met havens die als de toegangspoort tot het Europese achterland dienst doen. Met het oog op onze economische ontwikkeling en logistieke sleutelpositie hebben Vlaanderen en Nederland alle baat bij een gezamenlijke inzet op de optimalisatie van logistieke systemen en de Trans-Europese Transportcorridors die ons met het Europese achterland verbinden. Samen zetten Vlaanderen en Nederland zich in voor duurzaam vervoer en voor een modal shift die deze doelstelling ondersteunt.

Tijdens de top is tussen de bewindspersonen van Mobiliteit en Infrastructuur besproken dat Nederland en Vlaanderen beide gaan participeren in de tri nationale werkgroep over mobiliteitsvraagstukken waaronder 3RX. Vlaanderen en Nederland streven naar een verbindende visie voor een duurzame vervoersrelatie waarin gemengd gebruik van infrastructuur voor personenverkeer en goederenvervoer voorop staat. Ook is gesproken over het project Spoor Gent - Terneuzen. Met het door North Sea Port geïnitieerde haalbaarheidsonderzoek worden verbeteringen van het spoor in het havengebied Gent - Terneuzen in kaart gebracht. Vlaanderen en Nederland kijken uit naar de resultaten van de lopende studies. Nederland en Vlaanderen zijn verder overeengekomen meer data uit te wisselen, onder andere over goederenstromen.

Minister Van Nieuwenhuizen en minister Weyts bespraken voorts het versterken van de binnenvaart. Met de besluiten in Frankrijk om het Seine–Nord-project tot realisatie te brengen krijgt de binnenvaart in Vlaanderen en Nederland een flinke impuls. Om de estuaire vaart te stimuleren, wordt er door Vlaanderen technisch-wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Vlaanderen en Nederland zullen, zodra het resultaat hiervan bekend is, overleggen over de mogelijke verruiming van de mogelijkheden voor de estuaire vaart. Om verder actief in te zetten op de binnenvaart op de grensoverschrijdende logistieke corridors van de waterwegen, wordt het gemeenschappelijk belang van een vlotte digitale gegevensuitwisseling voor scheepvaartverkeer tussen Vlaanderen en Nederland bevestigd.

De ministers bespraken ook de kilometerheffing en spraken af de informatiedeling over de gewestelijke kilometerheffing voor vracht te continueren. Bij de ontwikkeling van een kilometerheffing voor vrachtverkeer in Nederland is het de inzet om een geharmoniseerd systeem met het Belgische tot stand te brengen. Op de corridors Rotterdam - Antwerpen en Antwerpen - Ruhrgebied wordt het truckparkingbeleid en de realisatie van truckparkings beter op elkaar afgestemd. Over de aansluiting van de Tractaatweg op het verkeersknooppunt met de E34/A11-N49 bij Zelzate zijn door Nederland en Vlaanderen afspraken gemaakt.

Minister-president Bourgeois en staatssecretaris Knops zijn overeengekomen om meer sturing te geven aan de samenwerking voor de gezamenlijke grensregio's. De samenwerking blijkt ook uit de fusie van de havenbedrijven. De bewindspersonen hebben afgesproken om tenminste eenmaal per jaar bijeen te komen om de kansen en belemmeringen van de gezamenlijke grensregio's te bespreken. Doel is de randvoorwaarden voor de grensoverschrijdende samenwerking zo optimaal mogelijk te houden. Nederland en Vlaanderen beschikken over instrumenten waar grensregio's gebruik van kunnen maken om uitdagingen aan te kunnen (bijvoorbeeld middels Benelux-beschikkingen op basis waarvan wetgevingsverschillen overbrugd kunnen worden zoals bij het grensoverschrijdend bedrijventerrein Albertknoop). Beide bewindslieden hebben afgesproken om te onderzoeken of deze instrumenten aangevuld moeten worden.

Minister-president Bourgeois en staatssecretaris Van Veldhoven hebben gesproken over intensivering van grensoverschrijdende samenwerking in geval van crisismanagement bij nucleaire incidenten.

Beide regeringen erkennen het belang van een kwalitatief goede persoonlijke informatievoorziening aan grensarbeiders en hun werkgevers in de Vlaams-Nederlandse grensregio's. Ze tonen zich tevreden over het netwerk van GrensInfoPunten (GIP) dat is ontwikkeld en bevestigen het streven om deze GIP's meerjarig te blijven financieren, in partnerschap met de betrokken regionale stakeholders. Ze vragen de GIP-partners aan beide zijden van de grens om de komende jaren in te zetten op de verdere ontwikkeling van het gezamenlijke netwerk en om permanente aandacht te geven aan kwaliteitsborging en stroomlijning van de

basisdienstverlening, alsook aan het versterken van verbindingen met arbeidsbemiddeling. VDAB en UWV hebben besloten de onderlinge samenwerking te versterken op het terrein van de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling.

Als ondersteuning voor grensoverschrijdende samenwerking is de zogenaamde Lage Landen-studie 2020-2100 verschenen. De gezamenlijk uitgevoerde studie schetst ruimtelijke strategieën voor urgente maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzame energie, slimme mobiliteit, circulaire productie en gezonde landbouw. In 2019 wordt tussen het Vlaamse Departement Omgeving en het Nederlandse ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de samenwerking voortgezet met een grensoverschrijdend onderzoek naar een circulaire ontwikkeling van het gedeelde (haven)industrie/logistieke complex. In dialoog met stakeholders worden de ruimtelijke mogelijkheden van een 'Circulair Mainframe' onderzocht, als basis voor een robuuster en efficiënter systeem ter versterking van ons internationaal concurrerend vestigingsklimaat.

Ook is tijdens de top gesproken over de goede samenwerking op het gebied van innovatie en MKB die zich verder heeft versterkt op bijvoorbeeld het gebied van Life, Sciences and Health en sleuteltechnologieën zoals fotonica en de ontwikkeling van een gezamenlijk Research & Development-Centre voor het onderzoek van zwaartekrachtgolven. Ook MKB/KMO-bedrijven werken goed samen, mede mogelijk gemaakt door het Crossroads project dat door het Interreg programma Vlaanderen-Nederland wordt gefinancierd. De mogelijkheden voor verdere versterking van MKB/KMO-samenwerking worden verkend.

De verschillende gezamenlijke projecten op het vlak van innovatie en wetenschap en de strategie rond onze chemische industrie worden voortgezet en verder uitgebreid, bijvoorbeeld middels het vandaag ondertekende MoU personalized medicine en de vandaag getekende intentieverklaring academische samenwerking van de Universiteit Gent en Campus Zeeland. Om deze samenwerking verder te verdiepen en kruisbestuiving te bevorderen wordt in 2019 een Vlaams-Nederlandse innovatie- en wetenschapsdag georganiseerd, waarbij zowel kennisinstellingen en het bedrijfsleven aan beide zijden van de grens worden betrokken.

Nederland en Vlaanderen delen een rijke culturele geschiedenis en hun taal. In de afgelopen jaren is veel bereikt om samenwerking rond taal en cultuur te bevorderen. Daarbij kijken we terug op hoogtepunten zoals het culturele BesteBuren jaar en de gezamenlijke presentaties in het buitenland, zoals de Frankfurter Buchmesse, waar Nederland en Vlaanderen in 2016 gastland waren.

Op politiek en ambtelijk niveau zijn de contacten inzake cultuur frequent en intensief, waarbij kennis en ervaring over cultuurbeleid wordt uitgewisseld en van elkaar wordt geleerd. Zo heeft vandaag in Antwerpen voor een Nederlands-Vlaams publiek van beleids- en cultuurmakers een culturele conferentie plaatsgevonden over stedelijke dynamiek en creatief ondernemerschap. In dit verband is het LinC LL-opleidingsprogramma (Leiderschap in Cultuur Lage Landen), dat beoogt de culturele sector ondernemender te maken en de culturele samenwerking daarin te bevorderen, vermeldenswaard. Het programma, dat in september 2018 is gestart met cultuurmakers uit Vlaanderen en Nederland, is een samenwerking van de Antwerp Management School, de Universiteit Utrecht en Kennisland.

De Nederlands-Vlaamse taal- en cultuursamenwerking blijkt ook uit een aantal door beide overheden gefinancierde fondsen en instellingen die de samenwerking in hun opdracht uitdragen, zoals de beide Letterenfondsen, de Taalunie, Ons Erfdeel, De Brakke Grond (Amsterdam) en het Vlaams-Nederlands Huis deBuren (Brussel). In opdracht van beide ministers van Cultuur is in 2016 met de betrokken instellingen een reflectie-oefening gestart over krachtenbundeling en samenhang in programmatie, waaruit werkafspraken over taakafbakening en samenwerking zijn voortgekomen. De Taalunie en de Letterenfondsen vinden elkaar met betrekking tot literatuur, bijvoorbeeld rond de Prijs der Nederlandse Letteren. Ons Erfdeel bouwt een digitaal en meertalig online-platform over informatie en reflectie over cultuur in de Lage Landen. De Brakke Grond zal trekker zijn voor een wegwijsprogramma voor jonge cultuurmakers om hun activiteiten over de landsgrenzen uit te rollen en stemt zijn programma in bredere zin af met dat van Vlaams-Nederlands huis DeBuren. Het open netwerk waarin de gevestigde instellingen zich nu begeven, schept ruimte voor nieuwe initiatieven en biedt extra zuurstof aan de samenwerking.

Op basis van een in 2013 ondertekende intentieverklaring delen Nederland en Vlaanderen kennis over integratie en inburgering. In juni 2017 brachten Nederlandse ambtelijke deskundigen een driedaags werkbezoek aan Vlaanderen. Samen met hun Vlaamse collega's bogen ze zich over beleidsstrategieën en zochten ze ook de praktijk op.

Ook tussen bewindspersonen die niet aan de top konden deelnemen wordt nauw samen gewerkt. Zo bracht de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Schauvliege in juli jl. een werkbezoek aan Noord-Brabant en ontmoette zij haar Nederlandse collega. Minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit plant een tegenbezoek aan Vlaanderen in 2019. Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs Slob zal in 2019 een werkbezoek brengen aan Vlaanderen. Ook de Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gezin Vandeuren en de Nederlandse minister voor Medische Zorg Bruins zullen met elkaar in overleg treden.